

Naša Sloga izlazi svaki 1 i 16 dan mjeseca, i stoji s poštarinom za cijelu godinu 2 f. a za kmeta 60 nov. razmierno za pol god. 1 f. a za kmeta 30 nov. Izvan carovine više poštarina. Pojedini broj stoji 6 nov.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politični list.

„Slogom rastu malo stvari, a nesloga svo pokvari.“ *Nar. Post.*

Oglasi se primaju po naradnoj cieni. Pisma neka se šalju platjeno poštarin. Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Dopisi se nevrćaju. Uredništvo i Odpravništvo nalaze se *Via Capuano N.º 1969* 1.

Godina III.

U Trstu 1 Marča 1872.

Broj 5.

Pogled po svietu.

U Trstu 29 Februara.

U ovo petnaest danah su se stvari u Beču znatno promienile. Dne dvadesetog tekućeg mjeseca pretresivalo se u carevinskom vieću, da li se imaju uvesti ili ne tako zvani izravni izbori za silu, što smo ih već zadnji put spomenuli. Buduć da ti izbori duboko zasiecaju u sav naš dosadašnji ustav, to je po zakonu trebalo, da na nje pristanu dvie trećine svih u vieću nazočnih zastupnikah. I gle, kad su se glasovi pobrojili, našlo se, da je zakon prihvaćen sa dva glasa više od dvie trećine. Kroz taj zakon sadašnje se je ministarstvo donekle učvrstilo na svojem mjestu, jer ga već nije toliko strah, da će mu se zastupnici razbiežati, pak da neće moći dalje vladati, kao što se je to bilo dogodilo ministarstvu Giskrinu. Za taj su zakon glasovali prije svega Niemci ustavovierci, pak onda naši Istrani, Trščani, Goričani i Dalmatinci; a proti njemu, Tirolci, Slovenci i Poljaci. Ču-jemo, da su Dalmatinci pred samim glasovanjem bili predložili Tirolcem, Slovincem i Poljakom, da bi najpametnije bilo, izručiti svoje poslanstvo i otići kući; ali ni Tirolci, ni Slovenci, ni Poljaci da nisu htjeli pristati na taj predlog, koji bi bio mogao svih zajedno spasiti. Čita se, da sad i Poljaci jasno vide, kako su ludo uradili, kad su se iznevjerili slavenskoj u državi politici, kojoj su se bili pod Hohenwartom priznali; jer odkad je prihvaćen gori rečeni zakon, izgubili su svu svoju moć i snagu. Pa akoprem će bit predloženi carevinskomu vieću njihovi zahtjevi i njihove želje, oni već i sami vide, da će jih zapasti jedino ono, što im budu htjeli ustavovierci dragovoljno darovati. Evo kako se osvećuju u politici nedosljednost i nepostojanost i jedan jedini krivo učinjen korak!

I ugarski parlamenat se sad bavi izbornim zakonom, što ga misli u nećem proinačiti. U Hrvatskoj se još nisad nezna, kad će bit izbori, akoprem po zakonu moraju bit gotovi tri mjeseca poslje raspusta sabora. Magjarj i Magjaroni vide, da od budućeg sabora zavisi njihovo u Hrvatskoj gospodstvo, pak se napinju iz petnih žilah, da se priprave, kako valja, dojdućim izborom. Ali sve uzaludo, jer nisu nikad imali u Hrvatskoj manje privrženikah nego sada, gdje su se narodu do kraja zamjerili kroz komedije, što s njim sbijaju. Braće Hrvati, proslavite se i ovaj put na biračkom megdanu, pak ste spasili, ne samo sebe i svoju budućnost, nego i ostaloj ste braći Slavenom pomogli do svojih praviceah s ovu i s onu stranu Litave!

Istarski Sabor.

(Konac)

Najvažnija stvar, koja se je riešila tečajem lanjskoga viećanja našega sabora, jesu bez dvojbe nekoje promene, učinjene po vladinu predlogu na našem izbornom redu. Dosad je biranje zastupnikah u sabor bilo dosta zapleteno, jer su se prije svega birali tako zvani izbiratelji, pak su ovi tekar onda izabirali zastupnike. Odsad unapred to prestaje, jer se već neće birati izbiratelji, nego će puk ravnim putem slati u sabor svoje zastupnike. I to su tako zvani izravni iliti neposredni izbori, koji će neizmierno koristiti našem u Istri narodu, ako se bude znao kod izborah mužki vladati i slož-

no držati; jer će mu bit laglje naći, na primjer, jednoga svojega prijatelja, nego li toliko, koliko je morao dosad izabrati izbirateljah, koji bi obično poslali u sabor čovjeka njemu neprijazna.

Što se tiče samoga načina glasovanja, vlada je bila predložila saboru, da se odsad unapred, mjesto ustmeno, glasuje pismeno: to jest, da svaki birać donese u dan izbora napisano ime onoga muža, kojega želi u sabor poslati, pa da vrže napisano ime u odredjenu zato posudu, da tako nitko nedozna, za koga je glasovao. Kad čovjek promisli, da ima još kod nas u Istri i tukovih ljudi, koji neglasuju svaki put po svojem osvjedočenju, jer ih je strah n. p. svojega g. podestata, ili kojega drugoga gospodina, što ondje za stolom sjedi, pa koji im je može bit i naručio, za koga da glasuju: tada nemože nego pohvaliti vladu, koja je tajnim glasovanjem hotjela priskočiti u pomoć tim strašivicam, koji su za volju ovoga il onoga gospodina kadri prodati dušu i tielo, te izdati svoj siromašni narod. Ali, žalibože, talijanski u saboru zastupnici su bili druge misli, pak je taj vladin predlog bio odvŕžen, te zaključeno, da se glasuje kao i dosad, to jest, javno i ustmeno. Da podupru taj svoj zaključak, rekoše, da to zato čine, što u Istri ima još mnogo nepismenih seljakah, pak da bi jih mogao tko nagovoriti, da glasuju proti svojem osvjedočenju. A kako se dobro zna, ta se gospoda najviše boje naših rodoljubivih svećenikah, da nebi oni nepismenim kmetom napisali na cedulju po koje imence, kojega netrpe. Nego sad ćemo vidjeti, hoće li vlada potvrditi taj zakon, ili neće. Mi se nŕamo, da neće. Kako svaki put, tako je i ovaj digao F. Marot svoj glas za narod, te zagovarao vladin predlog. U branjenju tog predloga hješe mu se pridružio s ostalom dvojicom naših narodnih zastupnikah i zemaljski zastupnik g. Flego. Slava im!

Izviše bi po vladinu predlogu zaključeno, da nemože bit izabran u sabor, tko je ujedno i c. k. činovnik iliti impiegat. Medju činovnike hotjeli su nekoji, da se uvrste i svećenici iliti popovi, pa da se i njim oduzme pravo, sjediti u zemaljskomu saboru. Ali taj predlog nije bio ipak primljen od saborske većine. I tu su naši narodni zastupnici ustali, da očuvaju narodu te njegove najveć puti jedine prijatelje i pouzdanike. Još bude zaključeno prositi vladu, da odredi, neka bi Istra bila zastupana u carevinskom vieću kroz tri o-daslanika, mjesto kroz dva, kao do sada.

Na koncu nemožemo da nespomenemo izvješće, u kojemu zemaljski Odbor iliti Junta daje na znanje, što je učinio za istarske škole. Tu se veli, da je Odbor još 1868. prosio vladu, neka se njemačka niža gimnazija pazinska pretvori u nižu gimnaziju talijansku, ali vlada da nije još na to ni danas ništa odgovorila. No da se je ipak nadati dobrŕ uspjehu, jer da je Odbor u tom poduprt i od zemaljske školske Oblasti, koja je zaposila vladu, da se pazinska gimnazija pretvori u tako zvanu realnu gimnaziju, pa da j-j se odviše dodadu još dvie druge takove gimnazije, jedna naime u Rovinju, a druga u Malom Lošnju. Nikad ljepše, nikad bolje, nikad korisnije! pa ni mi nemožemo nego pohvaliti to hvale vredno nastojanje. Ali sasvim tim jedna nas stvar kod tog posla neizmierno boli, a ta jest, da slavna Junta i slavno školsko Vieće, nemisli nego za Talijane, a za nas ništa. Nismo li i mi stanovnici ove zemlje, neplaćamo li i mi i zemljari-nu i kućarinu itd. itd., pa gdje su u Istri i naše Realke, gdje i naše Gimnazije?

Napokon, Junta izvješćuje sabor, da je na poziv ministarstva pokrajinska školska Oblast držala u Poreču dogovor, da se razvidi, u koliko novi školski zakoni odgovaraju našim sadašnjim potrebama, i da li se nebi dalo štogod na njih popraviti. Mi neznamo, što je naše Nadzorništvo ministarstvu odgovorilo, ali što znamo jest, da je sad u Istri manje škola, nego prije, pak i ove da se pohadjaju manje, nego do sada. Tim Istra, mjesto da ide u prosvjeti napred, neide nego nazad. Jer i ove škole, koje imamo, nisu nego za talijansku djecu, buduće skroz i skroz talijanske; a vas svijet zna, da se puk nemože izobraziti, nego jedino u svojem materinskom jeziku.

Naša je nakana bila, progovoriti redom o svih stvarih, koje su se pretresale na našem porečkom saboru, ali premašen prostor ovoga lista nam to žalibože nedopušća, pak moramo evo svršiti svoja izvješća. Al i ovo, što smo rekli, ufamo se, da je našem narodu oči otvorilo, pak da je jasno uvidio, kako zemaljskim zastupnikom u rukama stoji njegova sreća i njegov nesreća; tim da će kod drugih izborah dobro paziti, koga će u sabor poslati, a sigurno da neće nikoga, koji pred izbori javno neočituje, da će u saboru braniti, ne samo talijanske, nego i naše pravice.

D o p i s i.

Iz Hrvatske.

Poznato je g. Ant. pl. Vakanoviću isto tako dobro, kao cijelomu narodu našem, da osim turopoljskoga, neima u svojoj zemlji ni jednoga kotara, gdje bi magjarska stranka mogla izabrati svoga zastupnika na sabor, kad nebi držala u rukuh vlasti i njezinih sredstvih.

Pošto pako g. Ant. pl. Vakanović drži vlast u rukuh, mi neznamo, koje on običaje gojiti nade, al ako i najsmjelije goji, očekuje on vladinu većinu samo od pripomoći virilnih glasovah. Tako je narodna stranka uhvatila jako korenje u narodu, da joj niti vladina sila nemože iz rukuh iztrgnuti većine izbornih kotarah.

Ako jedno i drugo mora priznati prijatelj i neprijatelj, ako pred ovom istinom nesmije oči zatvoriti niti g. Ant. pl. Vakanović, onda bi bio morao, kao čovjek, politik i ustavnjak, izjaviti Deaku i grofu Lonyayu, da nesmije u ruke uzeti vladavinu, koja nema u narodu izdašne podpore, niti života, osim pod silovanje naroda.

G. Ant. pl. Vakanović može skoro svaki dan čitati glasove, da je sad u ovoj, sutra opet u drugoj zemlji odstupila vlada, „jer je u saboru ili kod izborah ostala u manjini.“ Ustavnost svih tih zemaljah nije od vrlo davna vremena, al ovi mladi ustavni narodi gledaju, da pravilnim i korektnim postupkom u stvarih ustavnih spase čistoću i nepovrjedivost ustava. U čistoći i nepovrjedivosti ustava počiva vedrina i svestrano poštovanje zakona i zakonitosti. Uzalud ćemo vapiti, da je zakon svet, te se sveto čuvati i vršiti ima, ako je stvoren nasilno-ustavnim načinom. Sačuvamo li pako nepomućen izvor ustavnim zakonom, bili oni i lošiji, više će se poštovati i puno lašnje popraviti. Tako, priznavanjem volje narodne od strane vlade, nastoje zemlje, koje su istom ustavnost osvojile i napredan ustav stvorile, svoju ustavnost i ustav utvrditi i razviti. U nas pako, u zemlji od starine ustavnoj, gdje bi morali na dlaku znati i vršiti ustavne zakone, tradicije i običaje, radimo posve naopako, te volju nekoliko ljudi gledamo silom nametnuti za volju narodnu, stvaramo nasilno-ustavnim načinom temeljne zakone i zahtievamo, da se imadu kao svetinja paziti, premda u isto doba sami guzimo druge zakone, koje smo sami stvorili, a sada vidimo, da se ti isti zakoni dižu kao neprijatelji proti nam, jer stojeć izvan naravi sve štogod je u naravi, vjekovit je neprijatelj naš.

Drugacije dakle nego patriote i mudri poštovatelj ustavnih pravilah i načelah, koje s poštovanjem motrimo u susjednih zemljah, naš je g. Ant. pl. Vakanović proti svemu kolikomu javnomu mnenju uzeo vlast u ruke. On neće uzeti za pretjeranu izreku ili za svoju uvjedu, ako odprto i po dubokom uvjerenju reknemo, da njegova ime, priznanje njegovih spo-

sobnostih i nade od njegova državničkoga djelovanja nemogu imati upliva na narod, te bi već zato birao zastupnike, koji su njemu po volji. Narod je deset godinah patio i učio. Narod znade, da je g. Ant. pl. Vakanović bio marljiv pomoćnik baruna Raucha i predsjednik onomu saboru, koji je najljuće rane zadao zemlji i puku, koji je koliko i barun Rauch kriv lonjsko-poljskoj trgovini i ostalim zakonom, što sada kano mora sisaju prsa narodna. Baruna Raucha, njegov sabor i njegova djela odsudio je narod jednodavno posljednjimi izbori. Nije narod poklonio vjere ni Kolomanu Bedekoviću, uz koga su mogle s pristojnošću pristajati neke najpoštovanije osobe zemlje, o kojem je svijet vjerovao, da ima iskreno uvjerenje i prama svojem uvjerenju dobre namjere, jer je hotio spasiti zakone, u kojih narod nije vidio niti mogao viditi svojega napredka — u što se onda uzda g. Ant. pl. Vakanović, pošto narod njemu nepripisuje ni jedno od onih svojstvih, koja pripisuje Bedekoviću?

U ništa se neuzda, van u ona sredstva, kojima se hvale njegovi riedki privrženici, da će ih u punoj mjeri upotrebljavati. Ta sredstva imadu nam uskrisiti uspomenu izborah, obavljenih pod barunom Rauchom, o kojem se čvrsto govori, da stoji i vrebja za g. pl. Vakanovićem, nebi li došao do sgode, osvetiti se narodu, što se je veselio padu Rauchovu i svomu oslobodjenju izpod njegova nepodnosljiva i bezprimjerna postupanja. Znade g. Ant. pl. Vakanović i njegova četica, da ovaj put obećanja, zavaravanja i zavadjanja nemogu više pomoći, jer se još nije moglo zaboraviti, kako je gorko bilo probuditi se iz kratka sna, u koji su nas bila obećanja zaspravala. Naši se Posavci smiju danas, kada im kojekakve novine obećaju zlatne kule, kada im opisuju narodne zastupnike kao krivec razpustu sabora, I novei, što bi se mogli u ime saborskih izborah podieliti, raztepsti će se pod rukama kojekakvih bedastih i bezdašnih kortešah iliti mamiteljah, al ni vrazjega glasa predobiti neće. Proti svim tim kukavštinam ima dovoljno lieka u iskustvu, u poduki i povjerenju puka sa iskrene i tople rieči ljudi narodnjakah.

Nit se mi toga bojimo, nit se u to uzda g. Ant. pl. Vakanović. Nego plašimo i silujmo mi činovnika, činovnik pako seljanina, kao što je u svoje vrijeme radio barun Rauch.

Ali, dva puta nemožes jedno te isto učiniti; ni barun Rauch nebi mogao danas sam sebe kopirati ili ponoviti, kamo da ga kopira Ant. pl. Vakanović.

Ne samo da g. Ant. pl. Vakanović stoji na krivoj točki, koja je i sklizka i okrugla, nego i narod sav savecat uvidja, da g. Vakanović stoji na krivoj točki. Pa dao mu grof Lonyay i kakvu mu drago vlast, neka se je naužije do site volje, borba će biti ljuta, koja neće nahuditi našim izborom, nego sklopljenju nagodbe.

Čujemo, da se kojekakvi psići groze, da se kojekakve katilinarske eksistencije razbacuju, kada su medju svojimi. Neka izadju čim prije na djelo, na ogled. Mi samo jedva jedno čekamo: Razpišite izbore, jer zakon ište, da ih što skorije razpišete. Ni dva tjedna poslje toga neće vas biti medju politički živimi!

U Plešćih početkom sječnja.)*

Rodoljubno se sree mora svaki put uzradovati, kad u novinah čitamo, kako nam škole u miloj domovini liepo napreduju. Mi kućarci, koji po svietu od sela do sela, pa od kuće do kuće trgovinom idemo, znamo ocieniti korist njihovu, videli ho jesmo, da evate i napreduje u svemu i svačemu narod u mjestih, gdje su dobre škole, a da vlada siromaštvo i velika nevolja ondje, gdje su bez njih, ili su jim nevaljale. Pak upravo iz ovog razloga neizmjerne me boli duša, kad moram gledati u našoj občini, kako nam škola sve više propada ponajviše radi nemara našeg občinskog poglavarstva.

Eto maleni kotar čabarski, brojeći do 8000 stanovnikah imade u svojih šest sudčijah, pet pučkih učionah, koje su smješćene u vlastitih i krasnih školskih zgradah. Naša je jedina občina, premda nije siromašnija od svojih drugaricah, prisiljena još i danas držati svoju učionu u tuđoj kući uz dosta velik fit (najamninu). Mi bismo i ovu bol preholjeli, kad

*) Zakašnjeno.

bi samo u njoj prostorije svrhi odgovarale; ali žalibože tomu nije tako. Soba, u kojoj se djeca nauč dieli, jest odviše mami-ena za primiti svu za školu usposobljenu djecu i veoma nizka; česa radi u ljeti vlada velika sparina, a u zimi, buduće bez vanjskih oknah, nemože se kuriti, ter nam zato oboljelo mnogo diece, a drugi se roditelji boje da im nebole, pak nam tako ostaje prazna škola i djeca naravno u nauku zaostaju. Tko će odgovarati za tu nemar pred narodom i poglavarstvom, koje dobro znade, da obćinari rado žrtvuju svoj krvavo zasluženi novčić za učionu i veseljem šalju djecu u nauku? Od obć. poglavarstva nepitamo, da čudesa čini, no toliko možemo ipak zahtievati, da prisili kuće gospodara, neka barem vanjska stakla metne, i time očuva nam djecu i učitelja od težke studeni i prehlade, osobito sada kad su se kolizice pojavile. Neodvaži li se na ovo naše pravedno zahtievavanje, prisiljeni ćemo biti pritužiti se slav. županiji, pak ćemo ju ujedno umoliti, da izvidi zašto se oteže gradjenje naše učione, za koju je priredjeno potrebito gradivo i mjestišće kod župnog stana.

Rodbinstvo i priateljstvo mora takodjer imati svoje granice. Mudroj glavi jedno oko dosta. A. C. kmet.

Svašta ponešto.

ŠARENJAKI.

(Pueka pripovjedka.)

Neki mladić, rodom Hrvat, a po imenu *Poštenjak*, bio je pao u tursko robstvo ili sužanstvo. On bijaše bistrouman i viešt mnogo poslu, a uz to pjevač i veseljak. Robovao je puno godinah, svatko ga je milovao, a najveć ga obljudi turski *vezir*, (turski poglavar), te ga za to bio naučio pošto po to i poturčiti i posaditi sebi uz koljeno. Nagovora vezir Poštenjaka, mami ga, maže i laže oko njega, nebi li ga poturčio. Nu Poštenjaka nije nipošto volja na to pristati, nego se izgovara i izmiče na svaku ruku. Napokon je to veziru dotuzilo, zato zapovjedi svomu *hodži* (turskomu popu i učitelju) da povede Poštenjaka u *djamiju* (tursku crkvu), te da ga na silu poturči. Vezir veli Poštenjaku: Ču li me ti, nijedna nogo! od danas do tri dana povest ću te u *djamiju*, pak ćeš se poturčiti. Ako nećeš milom, a ti ćeš silom, glava s ramena! Turci se prilizuju Poštenjaku i nagovaraju ga na svaku ruku, al sve uzalud. Kad treći dan, a Poštenjak ide pred vezira, pa mu veli: Čestiti veziru! nočas sam na snu vidio svetca *Muhameda* (turskog lažljivog proroka), i s njim sam govorio. Jesi li bre! veli vezir; eto vidiš, *kaurine* (nevjernice), kako ti dobro želim, da se poturčiš, a ti luduješ, pak nećeš. Čestiti veziru, veli Poštenjak, molim te, da izpripoviedam sve liepo po redu, što sam vidio i čuo. Sanjam ja kao da sam budan, te vidim veliko, dugo i široko polje, da ga nije moć okom pregledati. Na polju velika granata kruška, pod njom debel hlad. U hladu sjedi svetac Muhamed na zlatnom prostiraču, vas u zlatu i dragom kamenju; siedi, planduje i puši lulu. Služe ga dvie gizdavo odjevene sluge. Iz daleka mašu sluge na me, da dodjem pod krušku pred njihova gospodara. Ja požurim onamo, te dodjem pred svetca. Sjedim pred njim kao odsudjenik. Niti govorim, niti me što pita. Nebijaše dugo, te se pokaza s jedne strane polja mnogo svieta. Idu dvoje a dvoje, odjeća im je biela kao snieg, tako isto i zastave (bandere), što ih nose pred sobom. Poslje bielih dodjoše zlatni pod zlatnimi zastavimi, za ovimi srebrni pod srebrnimi, pak onda crveni s crvenimi, plavi s plavimi, žuti sa žutimi, crni s crnimi, pak mrki, pak sivi, pak zeleni sa zelenimi zastavimi. Puno svieta svake vrsti bez broja. Najposljednji dodjoše u pokrpanih haljinah. Na svakoj haljini bijaše puno krpah svake barve (kolora). Čini ti se, kao da su šare furlanske babe; a i na zastavah njihovih malo bielo, malo zlatno, malo srebrno, malo crveno, crno, plavo, mrko, sivo: sve šareno kao djetelja na polju. Sve te čete prodju blizu kruške, i odu dalje, pa ih nestane u daljini. Ja gledam, piljim očima, neznam šta je, gledam na svetca, molio bih, da mi kaže, tko su one gomile ljudih, što prodjoše, ali nemie u ni pisnuti, oči mi gore u glavi. Svetac se škubi i ka-

že: One gomile u zlatu, pod zlatnimi zastavami, to su moji Turci; oni bieli su Kršćani; oni to; oni to: izbroji Katolike, Iztočnjake, Luterane, Kalvine, Židove itd. itd. A tko su oni *šarenjaci*, oni pisani, odjeveni krpami svake barve kao pravi pravcati *pajaci* ili *arlekini*? pitam ja svetca; a on mi veli: to su oni ljudi, koji su za svoga života na zemlji *prešli* ili *iz jedne vjere na drugu, ili iz jednoga narodu u drugi, ter se odrekli ili svoje vjere ili svoja vlastitoga naroda i jezika*. — Vidiš li dakle, čestiti gospodaru, veli Poštenjak veziru, da bih se ja poturčio, kao što ti želiš, kad umrem i dodjem na drugi svijet, morao bih poći medju one *šarenjake* i *arlekine*. Ti sam sudi po duši, more li me povući želja, da se poturčim, te da budem onako mrzko šar i pisan? A vezir Poštenjaku: Je li to istina, kaurine, da si tako sanjao i to čuo od svetca? Jest, čestiti vezire, zato me, dao ti Bog sreću i zdravlje, netjeraj medju one gadne *šarenjake*! Čuješ, kaurine, kaže vezir: velik je *Alah* (Bog); vidio si svetca; idi u svoju zemlju; nisi već rob (sužanj); slobodan si. Poštenjak nije se premišljao dugo, nego mahom torbu na ramo, štap u ruke, a put pod noge, pa bježi iz roblja doma k svojoj braći.

Tako kaže pueka pripovjedka. Dao Bog zdravlje i sreću *Poštenjakom*, *majke Slave vjernim sinom*, koji ljube i štiju svoju vjeru i svoj vlastiti liepi jezik i narodnost svoju, te se nedadu zavesti u *šarenu četu odmetnikah i arlekinah*, ni od *vezirah* ni od *hodžah*, što gledaju i nastoje laskanjem, prevarom i silom prišiti našem narodu krpe tudjega jezika i tudje narodnosti.

Neukû Nauka.

Kako se može izkoreniti mah na sjenokosah i livadah.

Mnogi se već kmet potužio, da na svojih livadah i sjenokosah malo nakosi siena od kad mu počeo mah na njih rasti, a pomoći proti toj nevolji nezna. Da se dakle toga zla rieši, evo mu najjedostavniji način, kako mora postupati proti mahu: Nanesi na jedan kup (gomilu, hrpu) pieska (mela), po prilici toliko, koliko misliš, da će biti zadosta za tvoje sjenokoše i livade. Ovaj ćeš piesak morat polievati svaki dan gnojciom (jušetinom od gnoja t. j. s onom vodom što se izpod gnoja ciedi) i posipljivati krečnom (vapnenom) prašinom, oko koje se učini amoniak. Promiešaj dobro taj kup svakih osam danah, pak iznova polievaj ga onako, kako i prije. Poslje pet tjednah (nedjeljah, setimanah) razbaci (razbiti) kup po trojoj livadi ili sjenokoši, na kojoj ti mah raste; piesak će svojom težinom prignuti i potisnuti mah u zemlju, dočim će gnoj (djubre) potjerati u vis u najkraće vrieme travu, koja će tada zadušiti mah i time zapriečiti svako dalnje rastjenje njegovo.

Franina i Jurina.

Ju. Znaš ti, Franino, štat i pisat?
Fr. Znam neč malo, ač kad sam ja va školu hodjeval, nisu još škole talijanske bile.
Ju. Pak ča misliš, da naše sadašnje talijanske škole niš nevaljaju?
Fr. Aj valjaju, ač meštar nerazumi dece, a deca nerazumiju meštra!

Različite viesti.

* (De Pretis), naš bivši namjestnik, postao je već odavna ministrom trgovine, pak se još ni danas nezna, tko će doć na njegovo mjesto.
* (Naši istarski stipendisti.) Da se oddužimo obećanju, izrečenu u posljednem listu, probudjemo danas imena onih dijakah, koji su dobili ove godine stipendije ili novčane podpore od porečke Junte.

Stipendije po 200 for.: 1. Borri Vjekoslav iz Mujah, učenik u III. tečaju mudroslova ili filosofije u Gradeu. — 2. Matejčić Frano iz Pazina, u III. teč. mudroslova u Gradeu. — 3. Mayer Frano, iz Kopra, u II. teč. mudroslova u Beču. — 4. Minca Andrej, u II. teč. mudroslova u Beču. — 5. Bottini Dominik, iz Buzeta, u II. teč. mudroslova u Beču. — 6. Fava Milhoval, iz Čitanovo, u V. teč. ljekarstva u Beču. — 7. Schiavuzzi Bernarđ, iz Pirana, u IV. teč. ljekarstva u Beču. — 8. Grossich Anton, iz Draguča, u IV. teč. ljekarstva u Beču. — 9. Ghersa Petar, iz Motovuna, u III. teč. ljekarstva u Beču. — 10. Buba Josip, iz Pirana, u III. teč. pravoslavlja u Beču. — 11. Pušić Frano, iz Voloskoga u III. teč. pravoslavlja u Gradeu. — 12. Candussio Petar, iz Motovuna, u III. teč. pravoslavlja u Beču. — Dvanajstorici dijakuh na visokih skolah davaju se, i nadalje podpora što su ih dosad uživali, a nove su određene *dvima* mudroslova; *dvima* ljekarstva u Beču; *trima* pravoslavlja u Gradeu; *jednomu* u Zagrebu; *jednomu* u Pragu, jednomu Politekniku u Beču; *jednomu* u Gradeu. Skupa 1145 for. Vrh toga dobivaju podpora *deset* kandidata za latinsko i realno škole i tri laureanda u ljekarstvu u svoti 225 for. Stipendije od 100 for. dobili su: 1. Morteani Vjekoslav, iz Motoruna VIII razreda u Kopru; — 2. Lova Anton iz Velikog Lošinja, VIII. r. u Kopru; — 3. Cavallich Ivan, iz sv. Antona, blizu Kopra, VII. r. u Kopru. — Comisso Anton, iz Petrovije, VII r. u Kopru. — 5. Gini Josip, iz Poreča VII. r. u Kopru. — 6. Colombar Alesandro, iz Isole VII. r. u Kopru; — 7. Rocco Frano, iz Rovinja VI. r. u Kopru. — 8. Ballarin Ivan, iz Isole VII. r. u Kopru; — 9. Bottegato Josip, iz Tinjana, VI r. u Kopru. — 10. Furlani Isidor, iz Labina VI. r. u Kopru. — 11. Baričević Paval, iz Vranja V. r. u Trstu; 12. Ravalico Nicola, iz Pirana IV. r. u Pazinu. — 13. Maroti Josip, iz Kastva IV. r. u Rijeci; — Ravasin Enrik, iz Pirana IV. r. u Kopru; — 15. Mestre Ivan iz Višnjana IV. r. u Trstu; — 16. Damijanić Matej, iz Žrnjina III. r. u Pazinu; — 17. Privileggi Ivan, iz Poreča III. r. u Kopru; — 18. Linz Vjekoslav, iz Poreča IV. Realke u Trstu; — 19. Uković Andrej, iz Hrušćeo II. r. Realke u Gorici; — 20. Zvercarić Anton, iz Mujah V. r. u Kopru; — 21. Mogorović Matej, iz Grdosela, Preparandist I. teč. u Trstu; — 22. Dukić Frano, iz Kastva III. r. u Kopru; — 23. Ragosa N. iz Bujah III. r. R. u Piranu. — 24. Gombričić Matej, iz Cresa II. r. u Pull. — Skupa 2400 for. Sedmorica dijakuh dobiše podpora

230 for. — Najzad dobili su podpora po 150 for.: Ivo Ivan iz Vodnjana i Leone Lorenzo, što se uče glasu u Milanu. — Svega skupa 6700 for.

O P O M E N A.

Prosimo svu p. n. Gospodu, koji nam dosle nisu povrnuli lista i kojih mi zato smatramo kao predbrojnik, da nam do 15 ovoga mjeseca pošlju predplatu. *Uredništvo.*

Dopisnica Uredništva.

St. Č. uč. Dosad izašavše brojeve smo vam poslali. Naslov novinam, za koje nas pitate, jest: „*Bunjevačke i Šokacke Novine*“; izlaze u Kaloči u Ugarskoj, a stoje i sa priloženom *Vilom* 3 f. na godinu. — V. V. dijak u D. Primismo predplatu i učinismo po vašoj želji. — D. L. u G. Ob onom neskom crvenilu, za koje pitate, bilo je nešto rečeno i u *Nasjoj Slogi*; pogledajte prvi dopis iz Liburnije u 13. broju predlanske godine.

Sa tršćanskog tržišća.

Dočim žitu ciena pada, jer se *šenica* prodava 116 \bar{n} po 8 f. 40—85 \bar{n} ve., a *Kukuruz* po f. 5. 40—50 \bar{n} ve., isto tako dalm. i istarskomu *ulju* po 34 f. naime barilo sa povećimi odbitej: poskupila je *kafa* Rio i trži se po 49—50 f. cent. Ostala trgovina, o kojoj izvješćivamo, ostala je nepromienljiva.

Današnjemu je broju dodan Prilog.

Kretanje austrijskih brodovah

od 16 do 29 Februara.

Dojadrili u — iz

- Trst: *Fidente*, Marsiljo.
- Alesandrija: *Maria Luigia*, Malto — *Decio*, Trsta — *Zio Giorgio*, Marsiljo.
- Anversu: *Armelin*, *Alessandra*, Cernogmora.
- Bordò: *Grad Senj*, *Grad Zagreb*, *Lauro*, *Graovne*, *Anibale*, *Mio Moro*, *Civiltà*, *Ivo*, *Luigi Ziga*, Trsta.
- Cet: *Slavija*, *Roko* — *Equità*, *Otok*, *Pelegrino*, Trsta — *Maylath*, *Karloforta*.
- Dublin: *Abraham*, Njujorka.
- Falmut: *Ifigenia*, *Padre*, *Celestina*, Odese — *Riccardo*, *Fr. Kovačević*, *Azova* — *Marco primogenito*, *Sulino* — *Marietta G.*, *Varno* — *Absburga*, *Kostanco* — *Slavianski B.*, *Jeski*.
- Gibraltar: *Figlia Penelope*, *Azova* — *Kismet*, za Carigr. — *VIII dubrovački* —
- Glučestar: *Noe*, *Nikolajeva*.
- Kardif: *Amalia*, *Anverso* — *Elpi*, *Margareta*, Trsta — *Toni C.*, *Carigr.* — *Rosina*, *Glučestara* — *Desković A.*, *Limerika* — *Marino*, *Vaterforta* — *Enrica*, *Njukus* — *IV Dubrovački*, *Havra* — *Romolo C.*, *Darmuta*.
- Kvinstoven: *Nikolas*, *Maria D.*, *Jano*, *Ossojnovik*, *Ann*, *Nettuno*, *Odese* — *Toni*, *Limerika* — *Mercurio*, *Eno*, *Njujorka* — *Adamo*, *Enos*, *Malabel*, *Azova* — *Uniona*, *Kostanco* — *Padre Stefano*, *Eraklejo* — *Esau*, *Filadelfio*.
- Londru: *Niko*, *Portsaída* — *Coiat*, *Odese* — *Paolina S.*, *Ales*.
- Liverpul: *Medea*, *Anakrije* — *II Dubrovački*, *Obilić*, *Spirito*, *Odese*.
- Malta: *Prulucano*, *Rioko*.
- Marsilju: *Theofrastos*, *Smirno*.

- Mula Marica*, *Pater*, *Emma Sobieski*, *Odese* — *Ljubezne*, *sestri*, *Pelegrino*, *Cons. Jenny*, *Carlo Boromco*, *Trsta* — *Lete*, *Ganitore*, *Mosè*, *Ales*. — *Milka*, *Kraljevico* — *Petroslavi*, *Mersino*.
- Sligo: *Giano*, *Baltimora*.
- Svanseju: *Sveti Vid*, *Londru*.
- Trun: *Pinus*, *Belfasta* — *Giulia*, *Klyda* — *Carmella B.*, *Londonderry*.
- Yarmout: *Pia S.*, *Amburga* za *La Plata*.

Odjadrili iz — u

- Trsta: *Strossmayer*, *Bahiju* — *Beatrice*, *Oran* — *Druva*, *Cet* — *Ezio*, *Bordò* — *Gius Antonio*, *Ales*.
- Alesandrija: *Elena D.*, *Cipar* — *Elodie*, *Kastelamar* — *Marietta W.*, *Antonio S.*, *Columbus*, *Pace P.*, *Costante*, *Betti*, *Ingl.* — *Leto*, *Marsilju* — *Lisa*, *Santorin* — *Oskar*, *Trst*.
- Belfasta: *J. J. Strossmayer*, *Tonha*, *Odessu* — *Lameh*, *Kardif*.
- Bordò: *Peppina*, *Kardif*.
- Ceta: *Oro*, *Karlofort* — *Natale S.*, *Nazionale*, *Trst* — *Orest*, *Lošnj* —
- Dublna: *Bar. Vraniceni*, *Sara*, *Kardif*.
- Falmuta: *Brasile*, *Bervik* — *Dobra nadežda*, *Londru* — *Nuovo Nicoletto*, *Vontsbeč*.
- Glasgova: *VI Dubrovački*, *Trun*.
- Glučestru: *Ann Lazarović*, *Trapano*, *Kardif*.
- Grimsbj: *Castor*, *Ales*.
- Hulu: *Vom*, *Trst*.
- Karloforta: *Ricordati*, *Anversu*.
- Kardifa: *Ljubezni*, *Slava B.*, *Gius. Matteo*, *Aquila*, *N. Arturo*, *Trst* — *Tito*, *Matilde*,

- Proserpina*, *Carigr.* — *Voluntar*, *Ales*. — *Danica*, *Barcelona* — *Paolo*, *Polu* — *Phum*, *Trobisonda* — *Iginio Mlet* — *Amur*, *Saloné* — *Bar. Eitobis*, *Odese*.
- Kvinstovna: *Mila F.*, *Carigr.* — *Diva S.*, *Perambuk* — *Enos*, *Dunker* — *Aneta*, *Glučestar* — *Siloe*, *Dublin* — *Janjina*, *Kardif* — *Orion*, *Vontsbeč* — *Ziu Cutt*, *Limerik* — *Adamo*, *Left* — *III Dubrovački*, *Londonderry*.
- Livornu: *Francika*, *Tereza*, *Lione*, *Carigr.*
- Liverpula: *Timaco*, *Bombey* — *Juno*, *Trst* — *Sinai*, *Krč*.
- Malte: *Eneus*, *Ingl.* — *Romolo*, *Tripoli* — *Generatore* —
- Marsiljo: *Nono Sisto*, *Nuovo Ciriaco*, *Forza*, *Carigr.* — *Ruben*, *Mersinu* — *Giov. Bosković*, *Smirno* — *2 figlie*, *Trst* — *Erminia P.*, *Najjestak*, *Antonin*, *Ales*. — *Grazia*, *Falmut* — *Slava*, *Kurčulu* —
- Njukastla: *Neptun*, *Mletko* — *Aron*, *Sagittario*, *Norina*, *Trst*.
- Njuporta: *Aquilone*, *Ales*.
- Plymuta: *Crist. Romanu*, *Trst* — *Clita*, *Genovu* — *Pierino*, *Carigr.* — *Sansargo*, *Jamaika*.
- Riojantra: *Angelica*, *Santos* — *Capriccio*, *Kanale*.
- Turifa prošli: *Eler*, *Falmut* — *Carlo R.*, *Kork* — *2 fratelli*, *Buenosayres* — *Gino*, *Cainan*, *Dubronik* — *Sem*, *Carigr.* — *Suzsone*, *Elena C.*, *Mletko* — *Adete Maria*, *Bordò* — *Rosa*, *Matusalem*, *Matteo* —
- Truna: *Fiat*, *Trst* — *Nathan*, *Nikolajev*.

T è k N o v a c a h

polag Borse u Trstu od 16 — 29 Februara 1872.

NOVCI	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	—	—
Carski dukati (cekin):	5.43	5.38	—	5.43	5.36	5.38	5.37	5.36	5.33	—	5.33	5.32	5.32	5.33 1/2	—	—
Napoleoni	9.03	9.05	—	9.03	9.04	9.04	9.04	9.02	8.98	—	8.99	8.97	8.99	8.99 1/2	—	—
Lire Ingleske	11.35	11.39	—	11.37	11.36	11.38	11.38	11.35	11.32	—	11.30	11.28	11.28	11.30	—	—
Srebro prid (aggio)	112.—	111.75	—	112.15	111.35	111.50	111.50	111.25	111.25	—	111.25	111.—	111.35	111.15	—	—

Slaveni su od panivieka vrlo bogoljuban narod, diti nasim čitateljenu, sto im evo u prilogu stampamo porečko - puljskoga.

BARTOLOMEJ

po milosti božjoj i Svete Apostolske Stolice
Biskup Terštjanski i Koparski
vjernim sdruženih Biskupijah Pozdrav i Blagotlov!

Vas sviet želi mir: mir žele vladatelji, za mirom uzdišu puci, za njim hlepe trgovačka društva i pojedine obitelji; nu dočim se mir obećava sa prestoljah i sa govornicah, strah od nemira svakoga plaši; države sumnjivim se okom gledaju, narodi se s neavidosti mrze, obćinari se diele na protivne stranke, svi bi radi jedan drugoga da nadvladaju: prijateljstvo, sloga, drugovanje reć bi da su postala prazna imena, ako dapače nisu sriedstvo k prevari i način izdajstva. Reć bi, da su se povrnula žalostna vremena, oplakana po Jeremiji Proroku Pogl. VI. 15. VIII. 9-11. „Mudraci su zasramljeni i ustrašeni, dapače sramota jih nije smutila, oni se hvale, da znaju liečiti rane moga puka, šale se s njim govoreći: mir! mir! kada mira neima.“

Stara poganska poslovica: „Ako ti je drago uživati mir, pripravljaj se vojski“, očito dokazuje, da po svjetovnih načelih jedino okrutnost u pokorenju svoga protivnika nalaze mir po želji istoga tlačitelja, i to do tada, dok se potlačenik neustane, te istim si samosiljem prisvoji svoja prava istinita ili izmišljena, svoju vlast zakonitu ili nezakonitu: tako da se može reći, da se je rat ovjekovječio, a mir postao dvojben. Pa zar neće biti nikada konca ovoj nevolji? Zar reće nikada prestati natjecanja pukah, meržnje narodah, progonstva nesložnih? Kad će se moć uživati blaženstvo toli proslavljene nove prosvjete, i mirno počivati pod obrambom izobraženosti, u kojoj tako zvani čovjekoljubivi učitelji novih školah hvale se, da podučavaju prihodeći naraštaj?

Da se odgovori na ova i slična pitanja, treba najprvo znati, da temelj mira i blagostanja, bilo ma kojega društva, jest istina, na kojoj je utemeljeno društvo u istoj različnoj naravi pojedinih osobah; jest pravednost, koja ravna odnošaj drugovah u slobodi njihova djelovanja; jest ljubeznivost, koja veže pojedine težnje na postignutje obćeg dobra.

Tko se dakle suprotivi istini, tko pravicu namješćuje svojom samovoljom, tko nečuti ljubavi do svojega bližnjega, taj je uporemetitelj društvenoga života, taj je neprijatelj svakoga dobrostanja svoje bratje. Takovih se protivnikah nahodi na svietu u izobilju u svakom ljudskom stališu. Ovamo spadaju lenjaci, koji zancmarivši svako izobraženje pameći i srea, poradi svoje gluposti postanu orudje hudobnih smutljivacah svieta. Ovamo spadaju oholice, koji zanašajući se u svoju znanost, nepodnašaju tudjega mnjenja i mrzeć na glas istine, krivimi nauci prevrgavaju temelj čovječansko ga društva; ovamo spadaju slavohlepnici, hudobnjaci i svakojaki opačnjaci, koji zamienjuju pravdu i pravicu svojom koristju i razkošnim življenjem, česa radi neštajući tudje časti ni tudje imovine, zločinstvom, lupežtvom i razbojništvom upropaštjuju ljudska stanovališća; ovamo spadaju licumjerci svake vrsti, koji kao tobož novi usrećitelji narodah, bineći se prijazljivi, snuju propast nesmotrenjakom, naviešćujuć slobodu mišljenja i svijesti, nametju svojim lakoviernim sljedbenikom jaram svoje bezbožne vlasti; te urotu čineći proti Bogu i proti svakoj dobro uređenoj prosvjetnoj uredbi, odlučuju u svojih skrivnih skupšćinah poraz gradovah i imetka ognjem, a umorenje nedužnih smrtnim oružjem. — Poviest svih viekovah potvrđjuje, da su glupost i pogriške, opačina i strasti, slavohlepje i neavidost pglavni uzrok obiteljsko-

pa rado čuju rieć božju. Za to mislimo, da ćemo ugo-pastirske poslanice Biskupah tršćansko - koparskoga i

ga prepiranja, koji lahko uzplamte u narodnu mržnju i buknu u bezkonačna ratovanja med kraljestvom i kraljestvom, med narodom i narodom, sve do propasti jednoga i do upušćenja drugoga. To nam žalibože dokazuje neavidost Kainova proti bratu Abelu, okrutnost Ezavljeva proti krotkomu Jakovu i neprestana mržnja Edomitah proti Israeličanom, samosilstvo Kaldejah proti Persijancem, sržba Rimljanah proti Kartagljanom, divljačtvo Aziatskih čoporah proti Evropejskoj izobraženosti, i tako napried sve do dana današnjega.

Nije dakle mrtva moć ona, koja poradja svadnju i boj med ljudi; jedino zvierad se po naravskom nagonu napada il ugiblje, polag svoje tjelesne sile i ostrine zubovah; nu čovjeka naganja moć duha, koja mu zapovieda, da prevlada svoje grične požude: zato sv. Paval Apostol, nagovarajući na obranu proti neprijatelju našega spasenja opominje, da imajući se mi boriti proti duhovnim moćim, proti kralju tminah, da se opremo napasti i odolimo zasiedam duha opakoga, potriebito nam je božjim se oružjem obući, koje nam podaje istina, vjera, molitva i neprestana opreznost (Efez. VI. 11-18). Pravi neprijatelj ljudskoga naroda prozvan je po Isusu otac laži, jer istine u njemu nije; on je bio ubojica jur s početka (Iv. VIII. 44).

Izpevjerivši se hudoba Svemogućemu Stvoritelju, poražena pade u bezdno tminah, i paklenskom osvetom zavede lažljivimi obećanji našu prvu mater; neavidostju prišapne neposluh zapoviedi Božjoj, te liši čovjeka svoga visokoga dostojanstva; radi sotske mržnje potrova srdce sinovah Evinih i nabavi smrt pokolenju Adamovu: tim oružjem duhovne zlobe on proganja ljude od onoga časa, od kada bi izrečeno neprijateljstvo med njim i med ženom, med sliedbenici njegovimi i med nasliednici njezinimi, dok mu nebude satarena glava od Spasitelja svieta (1. Mojs. III. 15).

Došastje toga Spasitelja svieta slavi Spjevatelji (Psal. 71) uzhitjenim prorokovanjem: „On će gospodovati zemljom i pravedno suditi, planine će primiti mir radi puka, i sinovom ubogih On će život sačuvati; u njegove će dni nicati pravednost i obilnost mira, Njemu će se klanjati puci Etiopije, i Njegovi će neprijatelji zagrizati zemlju; klanjati će mu se svi kralji svieta, svi će narodi biti Njemu podložni; On će osloboditi uboga i potrebna od lihvarstva i nepravde, i bit će blagoslovljeno na zemlji Njegovo ime, ime Njegovo, koje bi prvo nego li bijaše sunce, i u Njemu bit će blagoslovljena sva pokolenja, svi će ga narodi svieta izveličavati.“ Ovo kraljestvo blaženstva bi ustanovljeno po Isusu, kada naviešćujući množtvu pobiedu Križa, vapijaše: „Sada je sud svieta; sada će poglavica ovoga svieta bit izagnan na dvor: ja pako, kada budem uzdignut sa zemlje, sve ću k sebi pritegnuti.“ (Iv. XII. 31-33.)

Nije pako nestalo svega zla na ovom svietu; isti Isus opominjaše svoje učenike, da neka se nedadu zavesti od krivih prorokah, koji će priti u Njegovo ime naviešćujući, da se približuje vrieme proslavljenja Sina čovječanskoga, jer će pred tim biti težka progonska i smutnje strahovite: „Podignut će se narod proti narodu, kraljestvo proti kraljestvu; bit će veliki potresi i kuga i glad i znamenja velika na suncu, na mjesecu i na zvezdah, a na zemlji narodi u velikoj nevolji od straha i predanja eića onoga, što se ima dogoditi svemu svietu; jer će krieposti nebeske biti poremetjene. Tada će se prikazati Sin čovječanski u oblacih oblaštju i silnim veličanstvom, da posjede svoje kraljestvo, komu neće biti nikada konca.“ (Luk. XXI. 10-27.)

Dočim dakle biva osjegurana sloboda čovječanska, bilo da čovjek nasljeduje nebeskoga Spasitelja pod zastavom Križa, il se sdruži u vrieme svoga života s četami kralja paklenskoga, koji neprestaje proganjati krotko stado izabranih od Boga,

JURAJ

Po milosti božjoj i Svete Apostolske Stolice Biskup Porečki
i Puljski častnim svećenikom i ljubeznim vjernim sjedinjenih
biskupija Pozdrav i blagoslov od Gospodina!

uživanje pravoga mira i trajućeg blaženstva neće se dostići do onoga zadnjega dneva, kada će po osudi Svemogućega Sudca nastati vječno razdielenje pravednih od opakih, prijateljah božjih i robovah vruga poklenoga. — Sasvim tim stanje onih koji su vjerni Isusu, svomu vodji nepredobitnomu, i drže se u svemu njegova zakona, jurve na ovom je svietu mnogo srećnije od položaja onih, koji namamljeni taščinom i razkošmi svjetovnimi, nasljeduju lažljiva kralja tminah. Spasitelj sveti prije nego li uzajde u slavu nebesku, tješio je svoje učenike govoreći: „Ja vam ostavljam mir, ja vam dajem svoj mir: ja vam ga dajem, ali ne onako, kako ga daje sviet: neka se nesmutjuje vaše srce, niti neka se neboji.“ (Iv. XIV, 27.)

Ovo je *unutarnji mir*, koji čovjek uživa u čistoći svoje duševnosti, neogorčen uspomenom počinjenih zločah, niti ustrašen od sržbe sudca, koji podaje nagradu; i zato je Apostol narodah baš mogao nagovarati vjerne (Filip. IV. 4-7): „Budite uvijek veseli u Gospodinu, nemojte se briniti za ništa, i mir božji neka bude zaštita vašega srca i vaše pameti.“

Sviet nemore podati, nego *mir izvanjski*, većinom težkom mukom zadobljen i slabo učvršćen u nepostojanoj prijaznosti onoga, koji ga dieli, mir varav, neosjegan niti najsvetanijimi ugovori; jer se ljudska mudrost u ustanovljenju pogodbah mira nemože da nasloni na nepogrešljivost svojega mnenja, a politika se obraća onamo, kamo ju korist vodi; prava se međusobna nesudaraju, te redka je blagodašnost, kojom bi čovjek požrtvovao svoje osobno i posebno dobro na obću korist. — Jedina je vjera Isusova obćuvateljica one istine, koja uredjuje odnošaje u pravom razmjerju po zakonu, utemeljenomu Stvoriteljem svieta, i osudjuje pregricne razumna bitja neoprovrgljivom odlukom vječne pravice. U zapovjedi ljubavi zadržaju se u kratko sve zapovjedi vrhovnoga zakonodavca, kanoti i obećanja prorokovana po poslanicah božjih; zemlja se s nebom druži u spoznavanju zahvalnosti i štovanja prama svemogućemu Stvoritelju, Uzdržatelju i Ravnatelju svieta, a u bratinskoj ljubavi i skladu čovječanski narod sačinjava sriećno društvo.

Zakonik napisan božjom mudrostju na sinajskoj gori, potvrđen i savršen zakonom evangjelskim, kad bi se pomijivo upotriebio u ljudskih naredbah, te duševno izpunjavao od stanovnikah zemaljskih, postala bi suvišna utemeljenja ljudskih nečistićah i sudnicah, kao što su to svjedočili branitelji kršćanstva na oči rimskih Carevah, tvrdeći bez da bi njim tko mogao prigovoriti, da odgojenje puka, ustrojeno po načelih nauka Isusova, podaje državi najviernije podanike, najhrabrije junake, najpoštenije urednike. Istina je dakle uvijek prava, kao što je pjevao kraljevski Spjevatelj (Salm. CXXVI. 1-2.) „Da se uzalud trude oni, koji se muče, da sazidju i ustanove kuću, ako ju sam Gospodin nesazida i neutemelji: ako Gospodin nebrani grad, zaludo straži onaj, koji ga brani.“ —

Svršiti ću dakle moj govor, premili Biskupljani! ukripljući vas nepomankljivim obećanjem božje pomoći u neuklonivih nevoljah zemaljskoga života, želeći vam mirna vremena i mirno uživanje vašega imanja, koje vam božja providnost podjeljuje po vašoj potrebi, te nagovarajući vas besedami Apustola narodah: „Obucite se oklopom božjim, vjerom i istinom, koja bi objavljena došastjem Isusovim, Odkupiteljem svieta; uztrajajte u molitvi i u opreznosti, te ujačeni u božjoj milosti, odolite ćete zasjedam neprijateljah, koji bi rada da smute naš mir.“

Vježbajte se u porabi ovoga oružja većom marljivostju u Korizni, vrijeme osobito određeno vježbanju krstjanskih kripostih, kojim postati ćete krepki u duhu, pokoravajući postom pohotjenje puti, prezirajući veledušno taštine svjetovne, te sljedeći Isusa u Njegovoj muki, postati ćete dionici Njegove Slave! —

Iz naše stolice u Trstu

Na Svećnicu dne 2. Veljače 1872.

BARTOLOMEJ v. r.

Biskup.

„Kad Josip dovede svoga oca Jakova pred Faraona, i kad Faraon upita Jakova: Koliko ti ina godina? odgovori mu Jakov: Meni ima sto i trideset godina, odkad sam doš'jak. Malo je dana mojega putovanja, i zli su bili, niti stižu do vieka mojih otaca, koliko su oni živjeli.“¹⁾ Kralj David je pjevao: „Tvoje naredbe bože moj! su mi pjesma u putničkom stanju.“²⁾ A sveti Paval veli: „Abraam i drugi sveti praotci su priznali, da su *gosti i putnici* na zemlji.“³⁾ Tako su svi pravednici i ugodnici božji mislili, i često si na um dozivali, život čovječji na zemlji da nije drugo nego putovanje u vječnost. Kroz se vrijeme toga putovanja je naša daša putnica u mnogih pogibeljih; s desne i s lijeve ima svudar ljutih neprijatelja, koji nam raztežu i razapinju svakojake zamke i mreže, i tko ih nepozna dobro, brzo u njih zamakne, ali se mučno ili morda nikad već od njih neoslobodi. Na kopnu obzidaju se pogibeljne strmine i vode, da putnik u njihovoj neposrni, a za mornare grade se svetiljnici uzduž mora, na otocih i plitkih mjestih postavljenu su različni znaki ili znamenja, da pomorei neudare brodom o stiene, ili da im se brod nenasadi na plitčine, gdje bi se oni pogubili zajedno s natovorenim blagom. To i još već togu čine razborni ljudi, da spase drugim smrtni život i razpadljiva dobra. Tim već imaju duhovni pastiri javiti i naznačiti vjernim dušam znake i opominjala, da na prvi mah uzmognu poznavati, gdje i od koga prieti pogibelj njihovoj vjeri i duševnoj spasitvi. Kad su jednom Farizeji kušali Isusa, i iskali od njega, da im pokaže kakov znak s neba, da učini kakovo čudo, odgovorio im je božanstveni Odkupitelj: „U večer vi govorite: bit će s jutra vedro, jer je nebo crveno. A u jutru velite: danas će biti vjetar, jer je nebo crveno i mutno. Licemjeri! lice nebesko umiete poznavati, a znake vremena neumiete poznavati.“⁴⁾ Pogledajmo tad, ljubezna braćo, na obzorje sadašnjega vremena, na lice sadašnjega svieta, to jest: pomislimo dobro što sad mnogi govore o Bogu i o svetoj vjeri, što mnogi pišu i štiju o božanstvenih stvarih; što sviet sad čini, i kako se ponaša: pripomenimo si sve to, pak ćemo vidjeti, a morat ćemo i priznati: da je sad nebo crveno i mutno, i da će biti vjetra i oluje: a to zato, jer je duh sadašnjega vremena svetoj vjeri Isukrstovoj jako protivan i neprijazan.

Duh vremena je onaj način mišljenja, govorenja, djelovanja i ponašanja, koji je ljudem sadanjega vremena puno drag, te su ga oni prigrlili, i sa svom dušom uzanj pristaju. Sveti Paval nam kaže, da ima dvovrstan duh, i opominje nas, da se jednoga klonimo i čuvamo, a po drugom da se vladamo, čim on ovako piše: „Mi vjernici nismo primili duha ovoga svieta, nego Duh, koji je iz Boga, da znamo milosti, koje su nam darovane od Boga. A tjelesni, putveni čovjek, koji misli i žive samo po željah svoje puti, on nerazumije duhovne stvari, koje su od Duh božjega, ter mu se čini, da su one ludost.“⁵⁾ Onim koji su opojeni duhom svieta, duhom sadanjega vremena: tim se čini ludost, šlogod od nauka Isukrstova neponimlju i nerazabiru svojim razumom. Oni oholi ljudi, koji sveudilj sami sebe hvale, da su izobraženi, naučeni i ogledjeni, i s njimi mnogi izmedj onih, koji obiluju zemaljskim dobrim: ti oholonje nehaju ni za vjeru, ni za čast božju, ni za vječni život. Oni bi najvolili, da nebi bilo ni popa, ni fratra, ni ikoje crkve, a uz to ni raja ni pakla. Nego se boje prostoga, kako oni pogrdno govore, neumnoga i neukoga puka, koji se nebi dao držati na uzdi, da nebi imao vjere i straha božjega, a oni sami nedadu si uztegnuti uzdu ni od Boga ni od ljudi, pa biva i sad, kako je bilo u vrijeme sv. Pavla, koji piše: „Pogledajte, braćo, svoje zvanje (na vjeru Isukrstovu), da neima medju blagovjernici ni

¹⁾ Post 47. 8. 9. — ²⁾ Psalm, 118, 54. — ³⁾ Ebr. 11, 13. — ⁴⁾ Mat. 16, 2, 3 — ⁵⁾ 1. Kor. 2, 12-14.

mного premudrih po tielu (to je: po misli i čudi svjetovnih ljudi), ni mnogo mogućnih, ni mnogo plemenitih, nego one, koji su ljudi po misli svjetskoj, te je izabrao Bog, da posrami premudre ovoga svijeta.“⁶⁾ I tim sadašnjim neznabožcem govori Bog, što je već odavna rekao trrdokornim Židovom: „Tako li vraćate Gospodu, narode ljudi i bezumni? Boga, koji te je stvorio, zaboravljaš; nehaješ za Gospodina i Stvorea svoga? Sakrit ću od njih svoje lice; vidjet ću, kako će oni končati, jer su rod pokvaren, sinovi, u kojih neima vjere.“⁷⁾ Nu žalosti! nevjerstvo je počelo sad kvarit i kužiti i sam puk, koji je do sad bio uvijek i svagdje vjeran svomu Stvoreu i Odkupitelju. Malo gdje bi se moglo sad reći, što je rekao jednom kralj David: „To je rod koji išće Boga, i koji su rad stajati pred tvojim licem, o Bože.“⁸⁾ Ah dao Bog, da se nebi nikad i nigdje moglo reći za kršćanski puk, što je rekao Isukrst za židovski: „Ovaj rod je zao i pokvaren.“⁹⁾

Negda je bila glavna skrb roditeljem i poglavarom duhovnim i svjetovnim, da se djetea za dobe nauče spasiteljni nauk Isukrstov, i da se mladeži zarana usadi u srce strah božji, jer su oni znali i vjerovali, da je: „Strah božji početak mudrosti“¹⁰⁾; da je: „Pobožnost koristna za svašto, imajući obećanje života sadašnjega i onoga, koji će doći.“¹¹⁾ Kad bi jednom otac ili majka doveli svoga sinka u školu, rekli bi učitelju: Učite, gospodine, mojega sinka štiti i pisati, i što god ima liepa i koristna, ali vas molim, nastojte i skrbite nada svo drugo, da mi diete bude bogoljubno i pobožno, krotko i poslušno; priučite ga čuvati si srce čisto i bezazleno, uklanjati se svakomu griehu, a ljubiti, što je god dobro i Bogu milo. — A duh sadašnjega vremena slabo mari za Boga i za slavnoga mu Sina Isukrsta. Mnogi roditelji i gospodari nešalju djeten ni u školu ni u crkvu na kršćanski nauk, niti ih sami uče doma strahu božjemu; kao divljaci rastu mnoga djetea, neimajući ni straha ni srama, ni Boga ni ljudi. — U nekih gradovih, nedaleko od naših kraji, podižu se škole za katoličku djeten; u njih se obučava mladež u svakojakom znanju, samo ne u svetoj vjeri. Govori se, da će se i u našoj Istri podignuti gospodarstvena škola, u kojoj će se mladići učiti, kako treba bolje nego do sad orati, kopati i oko svake struke gospodarstvenih radnja nastojati; ali u vjeri i zakonu božjem ti mladići da se neće poučavati. Kopati i orati, i druge posle obavljati umno i napriedno, to je već po sebi dobro i pohvalno; ali uza sve to još i Bogu dati čast, koja ga ide, i bolje je i pohvalnije. „Ako budete ljubili mene Gospodina svoga svim srcem svojim, i svom dušom svojom, i ako budete dobro vršili moje zapovjedi, tad ću ja davati dažd vašoj zemlji na vrijeme, i rani i pozni, i sabirat ćete svoje žito, svoje vino i ulje. Čuvajte se, da vam se neprevvari srce, i da se neodmetnete mene, svoga Boga, da se nebih razgnjevio na vas i zatvorio nebo, da nebude dažda, i zemlja da neda roda svojega.“¹²⁾ Ovako je govorio sam Bog Judejskomu puku. Isus nas je učio moliti: „Kruh naš svakidanski daj nam danas!“ A duh sadašnjega vremena govori: „Ori i kopaj umnije i bolje nego do sad, to ako i nebuješ hujao za Boga i za njegove zapovjedi, ipak ćeš imati jela i pića do sita. Tako misli i sudi bezvjerni i bezbozni duh sadašnjega vremena — U latinskih školah uči se mladež različne nauke, liepe i koristne; mladićem puni se glava svakojaka znanja; poučavaju se i u vjerozakonu; ali srce im je ipak mrzlo za svetu vjeru i božje stvari, što se već i s toga vidi, da se sad ni siromašnim mladićem po dovršenih latinskih školah neljubi već kao nekad izabrati i prigrliti duhovni stališ. Poglavitni uzrok tomu je to, što sad hudobni svet prezire i pogrdjuje svetu vjeru i svećenike, sluge Isukrstove. Blizu je vrijeme, kad će mnoge plovanije ostati bez duhovnoga pastira, te neće ni mlado ni staro čuti rieči božje, ni imati utjehe, ni postizati milosti božje ni za zdravlja ni u samom smrtnom času. To je ljuta, ah preljuta rana, koju zadaje bogoljubnomu puku hudobni duh sadašnjega vremena.

Odkad su počeli otimati nevinu dječicu iz naručja božanstvenoga Odkupitelja, nestaje sve već mile proslote i

čednosti u djetinskom srceu, i mladež je što dalje to već tvrdoglava, nepokorna i zloćudna. Naši stariji držahu svoju djetecu pod posluhom, i pripominjahu si one Salomonove pričiće: „Bezumlje, nerazbor i lahkoumnost su djetetu duboko u srceu, ali prut, kojim se diete kara, iztjerat će ih iz njega. — Tko nerabi prut, mrzi na sina svojega, a tko ga ljubi, kara ga za vremena.“¹³⁾ Ali duh sadanjega vremena misli i vlada se drugače; on je, kako se ono veli, čovječau, uljudan, te pušća djeteci na volju, da čine, što hoće; on neće, da se ono zapoviedi odlučno i oštro, čega se dječankom i dječojčićam činiti neradi, pa za to i biva sad već put, nego je nekad bivalo: „Da diete, koje se vlada po svojoj volji, čini sramotu svojoj majci.“¹⁴⁾ Gdje djetea nemole već u školi; gdje neidu često na sv. misu i nauk kršćanski, ni na izpovjed i svietu pričest; gdje se malo ili ništa nehaje za strah božji: ondje preuzima mah u mladjalnom srceu oholost i razuzdanost, nepokornost, nesramnost i zloba. Dan danas i drobna djetea i nedorasla mladež idu gdješto u krme, kavarne itd., slušaju svakojake bogomrzke razgovore, gledaju nesramne slike i prilike i sramotna djela. Vi pokojnici, častni naši stariji! ustanite iz svojih tihih grobovah, te recite nam: je li ste vi u svojoj mužkoj dobi vidjeli, čuli i znali toliko zla i opačine, koliko toga znadu sad već i nejkaka djetea? —

A što čini duh sadašnjega vremena od naše dorasle mladeži? Mnogi mladići nepoštuju sad starijega od sebe, kako se je to nekad činilo; govore preuzetno, kud bi imali mučati i čedno slušati; osuđuju i ruže stvari, kojih nerazumiju; klata se bezposleni, i razsipaju igrom i razuzdanostju imetak, što su im ga roditelji mučno stekli i pripravili; poglavarstvom se protive, i ruše društveni mir i red kradjom, zavedenjem u bludnost i drugimi zločini; gdjekoji još i svoje vlastite roditelje pogrdjuje i kune, i ostavlja ih stare i bolestne bez pomoći i utjehe. Ah da bi nestalo jednom zla, za koje govoru opet mudri Salomon: „Ima opaki rod, ima ljudi, koji vsuju i proklinju svojega otea, i neblagoslivljaju svoje matere.“¹⁵⁾ To čini od naše mladeži nevjerni duh sadašnjega vremena. Gdje nestaje žive vjere u Boga sveznajućega i presvetoga; gdje neima prave ljubavi prema Bogu ni straha od božjega suda: ondje nestane i srama i svete čistoće; nemisli se ondje na božju zapovjed: „Neukradi“, nego se hini i vara, grabi i čini se bližnjemu svakojaka škoda još i bez vlastite koristi, i zatiru se udovice i sirote, kojih suze bez vlastite koristi, i tiraju se u duševnu i sirotu, kojih suze prizivlju s neba božje proklestvo na ljudski rod. — I to smo još doživljeli, da duh vremena nedopušta ni zločinstva kazniti ili pedepsati, kako bi to trebalo po božjih zapovjedih. Ako okrutni sin ostavi svoje ostarjele i nemoćne roditelje pogibatati od nevolje; ako razuzdani bludnik izda na vjeri onu, koja se je bezumno unj pouzdala; ako očite nesramnice ubijaju duše i okužuju krv pojedince i celim obiteljim; ako se zaručnici razdvoje, te podje svako svojim zlim putem, i živu u preljubočinstvu: za ta i za mnoga druga griješna djela po hudu sadanjega vremena neima pedepsa. Bolje živi dandanas mnogi zločinac u zatvorih i tamnicah, nego mnogi pošten i valjan čovjek, koji mora zločinea braniti svojimi žilj, dočim on sam zajedno sa svojom djetecom golotuje i gladuje. Za to se i dogodi koji put, da gdjekoji siromašan čovjek, koji nemari za strah božji i za poštenje, pod zimu očini kuji pomanji zločin, i to ne za drugo, nego da ga kroz zimu bolje prehrane u zatvoru: dotle smo došli po zlom duhu sadašnjega vremena!

Pravi duh kršćanski raduje se s radostnima, žaluje s žalostnima, i pomiluje još i svoje neprijatelje i najveće griješnike, jer smo: „Svi jedno tielo Isukrstovo, i udi medju sobom, ter ako strada jedan ud, s njim stradaju svi udi, a ako se slavi jedan ud, s njim se raduju svi udi.“¹⁶⁾ A što čine sad oni kršćani, koji idu za duhom vremena? Ako se odreće tko svete vjere, ili ako učini koje grdno i griješno djelo, te ako je uz to takov nesrećnik još i svećenik: to se razglašuje i raznaša takva grehota i smućna po svih mjestih s radošću i podsnuhivanjem, a ti takvi ni nepamisle, da je

⁶⁾ 1. Kor. 1, 26. 27. — ⁷⁾ 5. Mojs. 32, 6. 18-21. — ⁸⁾ Psalm. 23, 6. — ⁹⁾ Luk 11, 29. — ¹⁰⁾ Psalm. 119, 10. — ¹¹⁾ 1. Tim. 4, 8. — ¹²⁾ 5. Mojs. 11, 13-17

¹³⁾ Prič. 22, 15 i 29, 6. — ¹⁴⁾ Prič. 29, 15-2. — ¹⁵⁾ Prič. 30, 11, 16) 1. Kor. 12, 20, 26.

kršćanu sramotno, ludo se veseliti, kad bi po pravici imao zaplakati i žalovati. Sveti Paval nije imao druga uzroka, tužit se na Korinćane, osim što oni nisu marili za to, što je jedan od njih vele mrzko sagriješio i u griehu naprjedovao. Zato ih je on oštro pokarao, pišući im: „Govori se, da je kurvarstvo među vami, i to takvo, za kakvo se ni među neznabožci nečuje. I vi se još *nadimate i ste oholi, mjesto da plaćete!*“¹⁷⁾ Tko bi se smijao, da vidi, gdje se bližoji topi u uzburkanom moru, ili gdje pada s visoka krova na kame-nje? Ili je morda ovaj smrtni život već vriedan nego li neumrla duša, koja se griehom pogubi? Kakov je onaj stn, koji se smije, čim mu drugi otea ruže i psuju? Nije li Bog naš otea, koji se svakim griehom nvriedi i razžali? Ah: „Ako se nepokajemo, svi ćemo se pogubiti.“¹⁸⁾

Vjera nas uči, da je svako poglavarstvo od Boga, i da mu se podložnici imaju pokoravati drage volje i Bogu za ljubav; a sad se govori samo o slobodi; svi bi rad zapovjedati, a nitkomu se neće poslušati, jer neima već u ljzdi poniznosti i duha kršćanskoga. Negda su mladji poštovali starije za njihovo veće izkustvo, razboritost i mudrost, a sad se mnogi smiju njihovim svjetom i rugaju se njihovim opomenam. Dobrota, poštenost i vjernost, one su bile nekad čovjeku na veliku čast i preporuku: a sad koji ima manje stida, već više i još se drugim na silu nameće, taj postiže veću vlast, čast i bogastvo, pa drugim gospoduje i zapovieda. Ubožtvo i svaku nevolju su negda kršćani za ljubav božju strpljivo podnosili: a sad bi rada svi na gospodsku se odievat i živjeti, ugadjat si i uživati preko mjere i reda, ma im gospodarstvo i propalo, i nepravdom dušu si pogubili. Drugda se je kućni gospodar radostan vraćno k svojoj obitelji, te se je s njom veselio i uživao, što mu je Bog podielio: a sad ga gospodarica i djetca vide samo za stolom, jer mu je omiljela druga družba, gostilnica i igra. Odkad je počeo vladati taj nered u kršćanskim obiteljih, počelo je nestajati u njih i kršćanskoga duha. Nemoli se već Bogu kao negda svaka obitelj, malo i veliko skupa; pred velike blagdane ne spravljaju se sploh gospodari sa svojimi gsspodaricami na svetu izpovjed i pričest, da proslave dostojno blagdane Gospodnje. Oženjeni, koji su osobito dužni davati dobar izgled neoženjenim, u svojim sastancih i družitvih u gradovih govore, što nevalja, opadaju i ogovaraju bližnjega, osudjuju sve i svakoga, hule na Boga, na božju crkvu i na sve, što je god bogoljubniku častno i sveto. Što je Isukrst objavio i učio; što svećnici, božji sluge, propovjedaju; što je nebrojeni sbor svetih erkovnih otaca od najdavnijega vremena posvjedočili o, iztumačio i potvrdio žarkim bogoljubstvom i velikim umom i učenostju; što su crkveni sabori s pomoću svetoga Duha s velikom pomnjom iztraživali i proučili, pak vjernim proglasili kao nauk Bogom objavljen; što je Isukrst potvrdio svojim slavnim uzkršenjem, apostoli i bezbrojni mučenici obojega spola posvjedočili svojom mukom i smrtju: sve te častne i spasiteljne nauke prosudjuju sad laskoumni i neviesti ljudi u svojim sastancih po krčmah, kavarnah i drugih mjestih, i pogrđuju i zameću, čega nikad dobro proučili nisu. *Duh sadanjega vremena* odriče se Boga i náde u blaženu vječnost. Bogastvo i časti, razblude i naslade u ovom životu: to mu je jedini raj; a siromaštvo i vremenite nevolje; to mu je jedini pakao; raj i pakao u vječnosti: to je *njemu* sujetna, prazna vjera.

Ali, ljubezna moja braćo! čim vam ja stavljam pred oči znake zloga duha sadanjega vremena, da se vas neujme, i da vas neokuži, neosudjujem niti zamećem sve i svašto, čega je, i što sad biva po svietu, na kojem je bilo svagda i zla i dobra. Nije sve, što je novo, za to dobro, jer je novo; ali i što je staro i odnekada, nesmiemo ga samo za to ni zavrći ni tvrdoglavo se ga držati, zato što je ono staro. „Ku-

šajte sve, a držite se onoga što, je dobro.“¹⁹⁾ To pravilo je dao viernim sveti Paval apostol. Tako nas opominje i sveti Ivan, koji piše: „Ljubezni! nemojte vjerovati svakomu duhu (to je: svakomu čovjeku), nego kušajte dubove i ljude, koji vam govore, je su li od Boga, jer ima mnogo lažnih učitelja i ljudi na svietu. Svaki, koji prizna i izpovieda, *da je Isukrst Sin Božji: taj je od Boga.*“²⁰⁾ Kad dakle čujete govoriti i huliti na Boga i na svetu vjeru, spomenite se tad ovih rieči svetoga Pavla, koje je on pisao vjernim u Galaciji: „Ako li *mi ili anđjel* s neba pripovieda vam evanđjelje drugače, nego smo vam ga *mi* prije propoviedali, da bude proklet.“²¹⁾ I što je drugih stvarih, razmišljajmo uza svaki govor, koji čujemo, i pitajmo šami sebe: tko je taj, koji mi govori to, ili ono? tko je to njemu kazao, tko ga naučio? što se pripovieda i govori, što se želi imati i postignuti: je li to i Bogu po volji, dobro i pravedno, i meni na korist, ne samo vremenitu nego još i vječnu? Kad bi svaki rabio svoju glavu i pamet, kakono rabi oči i uši, tad bi lažci i varalice malo koga mogli zasliepiti. Takvo razborno prosudjivanje i mudro vladanje pristoji se kršćanom, prosvjetljenim svetom vjerom. — Sviet se sad hvali na sva usta, svojim znanjem i napriedkom, a za neke stvari doista ima se čim i hvaliti. Naprjedujmo i mi, ali ne u zlu nego u dobru. „Braćo moja! što je god istinito, što je god pravedno, što je god prečisto, što je god preljubezno, što je god slavno, i ako je koja dobrota, i ako je koja pohvala: to mislite to činite.“²²⁾ A vrhu svega pak pouzdajmo se u božju pomoć; iza zime prihodi ljeto, iza noći se dan vraća, a vedra pogodna bude za nepogodom. Nadajmo se tad i za vjeru boljoj budućnosti. Ali ni sad nije ni sve propalo niti je nestalo sa zemlje vjere i straha božjega. U gradovih i po selih ima nebrojeno mnoštvo ljudi svakoga stališa, vjernih i odanih Bogu i Spasitelju svomu; ima puno bogoljubnih gospodara i gospodarica, pobožnih mladića i novinih djevojaka, vriednih poglavara i školskih učitelja, koji se uipošto nedadu zavesti *od opakoga duha vremena i sveta*. Držmo se tad kriepekko Isukrsta i njegove crkve, i nedajmo da nam naudi opaki nauk ovoga svieta, od kojega nas je oslobodio nebeski nauk Isukrstov. Pomozi, tko god i koliko tko može, da *duh vremena* neotrnje srdece našoj djeci i mladeži, i da toga hudoznoga duha posve nestane iz obiteljih i školah, iz gradovah i selah: jeda budemo rod Bogu posvećen. Blaženi roditelji i gospodari, koji si svagda na um prizivlju svoje usvišene dužnosti, te ih vierno i ovršuju! Blažena djetca, kojim učitelji uza svako nebeskim, i napunjuju im srdece božjega straha! Blaženi i poglavari kojegod vrsti, koji su svojim podložnikom pravi božji namjestnici, te se očinski staraju za njihovo vremenito blagostanje i vjekovito spašenje!

Ljubezni moji! te i tim prilične misli imajte što već put na pameti kroz ovo sveto korizmeno vrieme. Obnovite se duhom ponizne vjere, tvrda ufanja i žarke ljubavi; svucite sa sebe nekadanjega čovjeka po griješnom duhu sadanjega vremena, a obucite se u novoga čovjeka, stvorena po pravdi i istini božjoj; jer: „Sviet prolazi, i želja njihova, a koji tvori volju božju, on ostaje do vjeka“²³⁾ da, na vjeke blažen u Bogu. — „Milost Gospodina našega Isukrsta budi s duhom vašim braćo! Amen.“²⁴⁾

U Poreču, u nedjelju Šestdesetnicu, dne 4. Februara 1872.

† J U R A J

biskup.

¹⁷⁾ 1. Kor. 5. 1. 2. — ¹⁸⁾ Luk. 13, 5.

¹⁹⁾ Tes. 5, 21. — ²⁰⁾ 1. Iv. 4, 1, 2. — ²¹⁾ Gal. 1, 8. — ²²⁾ Filipej 4, 8 — ²³⁾ 1. Iv. 2, 27. — ²⁴⁾ Gal 6, 18